

★ THERESA BELL ★

SÉPIA

A ZNOVUZRODENIE
ATRAMENTOVEJ MÁGIE

THERESA BELL

SÉPIA

A ZNOVUZRODENIE
ATRAMENTOVEJ MÁGIE

THERESA BELL
SÉPIA
A ZNOVUZRODENIE
ATRAMENTOVEJ MÁGIE

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou Bambook
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 342. publikáciu.

Z nemeckého originálu *Sepia und das Erwachen der Tintenmagie*, vydanú vydavateľstvom Thienemann v roku 2024, preložila do slovenčiny Zuzana Kuráková.
Jazyková redakcia Martina Vannayová
Sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Lucia Krajíčková

Vydanie 1., 2025
Počet strán 384
Tlač Tisk Centrum s.r.o.

Sepia und das Erwachen der Tintenmagie
by Theresa Bell, illustrations by Eva Schöffmann-Davidov
© 2024 by Thienemann in Thienemann-Esslinger Verlag GmbH, Stuttgart

Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2025
Translation © Zuzana Kuráková, 2025

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

*Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu nakladateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané. Automatizovaná analýza textov alebo dát v zmysle čl. 4 smernice 2019/790/EU a používanie tejto knihy na tréningovanie AI sú **bez súhlasu nositeľa práv zakázané**.*

ISBN 978-80-8305-064-8 (ePub)
ISBN 978-80-8305-063-1 (pdf)
ISBN 978-80-8305-062-4 (print)

*Viac ako zlato zmenilo svet olovo.
A viac ako olovo z hlavni zbraní ho zmenilo
olovo zo sadzačovej kasy.*

—

Georg Christoph Lichtenberg

OBSAH

Perlová noc	9
Čierne umenie	23
Niki a Sanzio	34
Ryby na cibuli	48
Nedeľný trh	62
Spisovateľove slzy so šľahačkou	76
Tiene uprostred noci	90
Stará fontána	101
Festival svetiel	110
Chýry pod hviezdny ohňom	128
Rozhodnutie	138
Popol	150
Kam?	157
Štvrť vyvrheľov	165
Zlodeji atramentu	177
Putovanie nocou	193
Prázdna stránka	203

V poslednej chvíli	212
Vdova a sirota	222
Zakázané miesto	233
Tajomstvá	24
Späť na začiatok	253
Pod mesto	263
Atrament a krv	271
Železný zámok	285
Monštrum	295
Regiomontamus	308
Zrada	317
Alchýmia	325
Pravda	331
Maličkosť	341
Atramentová mágia	346
Do svetla	352
Atramentové sny	365

PERLOVÁ NOC

Prvý deň ľadového mesiaca, prvý mesiac nového roka

Okolo polnoci prešiel cez hranice mesta Flohall rozheganý koč, ktorý ako plaché prízraky sprevádzali husté kúdoly hmly. Vysoko na oblohe sa ako strieborná minca trblietal mesiac. V prednej časti koča sedel zachmúrený muž a vzadu sedelo dievča, ktoré bolo dôvodom jeho zlej nálady.

Studený vietor kmásal Sépiine krátke uhľovočierne vlasy a ona si ešte tesnejšie pritiahla svoj ošúchaný cestovný plášť k telu. Vzдорovito zaľala zuby a končeky

prstov zaryla do plátenného vrečka, v ktorom mala celý svoj majetok: náhradnú košeľu, pár hrubých pletených ponožiek a list.

List, ktorý prišiel do sirotinca presne pred štyrmi týždňami. Bol vložený v čiernej obálke vyrobenej z pevného, hladkého papiera so striebornou voskovou pečatou.

Na pečati bol zobrazený erb: uprostred ležala kniha, nad ňou ozdobné písmeno S a pod ním malý plameň. Na zadnej strane obálky stálo iba jej meno: *Sépia*. Takto ho posol doručil do sirotinca v Sivom meste.

Už to bolo viac ako zvláštne. Nieкто vedel, že existuje a ako sa volá, teda aspoň poznal jej meno, ktorým ju volali, odkedy sa pamätala. Text, vytlačený na ťažkom ručnom papieri, už medzičasom vedela naspamäť, tak často ho čítala. Stále však nechápala jeho význam.

Sépia vytiahla list, ktorý už bol celkom dokrčený, a stuhnutými prstami ho rozložila. Slová vo farbe čierneho modrého atramentu sa trblietali a boli vytlačené jasne a zreteľne ako nápis na náhrobnom kameni:

Flohall, tmavý mesiac I

Sépiu

Keď čítaš tento list, znamená to, že čoskoro dovŕšiš dvanásť rokov a budeš môcť opustiť Sivý dom.

Z tohto dôvodu by som Ťa chcel pozvať, aby si sa vyučila mimoriadne ušľachtilému a poctivému remeslu kníhtlače.

Tlačiareň Sylaba Ťa s potešením privíta ako svoju novú učnicu. Bez falošnej skromnosti môžem povedať, že získať miesto v mojej dielni sa považuje za veľkú česť a mohol by som uviesť dlhочizný zoznam dôvodov, prečo by si mala prijať toto pozvanie.

Uvediem však len jeden:

Flohall ťa očakáva!

S úctivým pozdravom

Aelius Atramento

Aelius Atramento

Tlačiareň Sylaba

Sépia pozrela na list. Už mesiac jej vírili hlavou rovnaké otázky: odkiaľ tento Aelius Atramento vedel, koľko má rokov? Sépiine spomienky na jej predchádzajúci život boli zahmlené. Nepamätala si na nič z čias pred Sivým domom, na žiadnu rodinu, ani na to, kedy sa narodila. Rovnako ako u všetkých detí, ktorých dátum narodenia nebol známy, bol za tento deň stanovený prvý deň nového roka. Prečo tento majster Sylaba pozval práve ju, aby nastúpila k nemu do učenia? Ju, ktorá bola zručná ako slon v obchode s porcelánom? Ju, ktorá v sirotinci dostala prezývku *kalmár*, lebo mala končeky prstov neustále špinavé od atramentu, bez ohľadu na to, ako často si umývala ruky? Pre tmavé kruhy pod očami a neduživo vyzerajúcu bledú pleť ju tiež považovali za čudnú. Sépia sa veľmi skoro naučila, že najlepšie je byť taká nenápadná, že sa cítila takmer neviditeľná.

Najväčšiu záhadu však predstavovalo iba jedno slovo. „Flohall,“ zašepkala Sépia.

Išlo o slávne mesto, v ktorom boli atrament a knihy údajne cennejšie ako zlato, a práve tu mala nastúpiť do učenia v tlačiarňi.

Koč ju viezol kľukatými ulicami čoraz hlbšie do mesta. Prístav už bol dávno za nimi a úzke drevené

domy boli zoradené jeden vedľa druhého ako knihy na polici.

Každý dom mal špicatú strechu. Sépia ešte nikdy nevidela toľko predajní, dielní a obchodov. Vo vzduchu bol cítiť dym ohňa z kozuba, ktorý sa miešal s vôňou snehu. Drevené okenice sa trblietali v slabom svetle olejových lampášov a kovové štíty obchodov s ozdobnými písmenami tíško škripali vo vetre. Všade viseli sýtomodré závesy a kusy textílií. Viali na strechách, na stĺpoch a trepotali sa pred dverami ako kusy nočnej oblohy.

„Čo majú znamenať všetky tie zástavy a závesy?“ opýtala sa Sépia skôr sama seba než zle naladeného kočiša.

Zdalo sa, že mlčí celú večnosť, no potom jej predsa len odpovedal. „Dnes je Perlová noc, ty chrastidlo. Prvá noc nového roka. Ľudia vešajú pred dvere a okná látky, aby sa dnu nedostali duchovia. Ak je pravda to, čomu veria tunajší ľudia, potom pobyt vonku cez Perlovú noc prináša nešťastie. Dvere medzi oboma svetmi sú otvorené.“

Po jeho slovách prebehol Sépii mráz po chrbte, nie však kvôli tej škaredej urážke. *Chrastidlo* bolo zlomyselné slovo pre siroty. Znamenalo, že ste počuli, ako im od zimy chrastia kosti, čo bol absolútny nezmysel. Sivý dom

nebol síce príjemné miesto, pretože všetko bolo príúžke alebo primalé, ale aspoň v ňom nikdy nemrzla.

„Akí duchovia?“ opýtala sa Sépia.

„Si príliš zvedavá, chrastidlo!“ odsekol kočiš namosúrene, potom však pokračoval v rozprávaní. Možno ho to ticho po troch dňoch začalo nudiť. „Je to len povera. Všetci sú tu zbláznení do toho ich atramentu a do kníh. Veria, že v kanáloch a trhlinách múrov v meste žijú duchovia, a že keď sa rok chýli ku koncu, tí ich atramentoví duchovia sa dajú do pohybu. Preto zapalujú všetky sviečky a neodvážia sa vyjsť von. Mňa však svojimi príbehmi nedostanú. Mám toto tu!“ Spod košeľe vytiahol retiazku a zdvihol ju do výšky. Na nej sa hojdala zajačia labka. Sépia sa zatvárila znechutene. Kočiš znovu schoval svoj talizman a venoval jej nepriateľský pohľad.

„Nechápem, prečo chce majster práve teba,“ zašomral si pre seba. „Veď on zbadá, akú chybu urobil.“

Sépia mlčala. Nechcela si to priznať, ale obávala sa, že má pravdu. Pri tej myšlienke jej začalo byť ťažko pri srdci.

Kočiš zrazu so zafunením zastavil koňa. Zašli už tak hlboko do mesta, že Sépia stratila orientáciu. Všimla si tabuľu s názvom ulice, na ktorej ozdobným písmom

stálo *Olovená ulica*, a zmražila čelo. Neznelo to veľmi slubne. Keď sa kočiš zdvihol, koč sa zakolísal.

Natiahol sa a Sépia počula, ako mu zapraskali kosti. „Čo je, chceš tam zapustiť korene? Zlez dole, sme tu!“ zanaďával.

Sépia strnulo zliezla z koča a malé plátenné vrečko s tým málom, čo vlastnila, si pritísila k sebe. Ukradomky sa pozrela na svoje končeky prstov. Už znovu na nich boli fľaky. Sépia zaborila ruky do vreciek, aby ich skryla.

Pomaly nasledovala kočiša, ktorý bez slova prešiel cez ulicu, až prišiel k peknému domu. Sépia zaklonila hlavu a uvidela tri poschodia. Všetky drevené okenice boli zatvorené. Uprostred bielej steny sa v slabom svetle lampáša leskli čierne drevené dvere. Pred prahom ležal plochý čierny mramorový kameň a nad dverami sa hojdal vývesný štít, na ktorom bolo jednoduchým písmom napísané:

TLAČIAREŇ SYLABA

Umenie kníhtlače pre všetky príležitosti,
oznámenia a tajomstvá

Majiteľ: Aelius Atramento

Pod ním bol erb, ktorý v posledných mesiacoch tak často obdivovala v liste: strieborné S nad knihou, pod ním plápolajúci plameň, všetko na tmavočiernom pozadí.

Sépia po prvýkrát pocítila ozajstnú úzkosť. Toto miesto bolo príliš zvláštne. Cítila, že sem vôbec nepatrí.

Kočiš mrzuto potiahol nosom a zaklopal na dvere mocnejšie, než bolo treba. „Práve uprostred Perlovej noci...“ zahundral znova a vrhol na Sépiu nahnevany pohľad, akoby za to mohla.

Sépia civela na svoje do modra sfarbené konččky prstov. Chvíľu bolo ticho a noc vyplňal iba jemný šepot vetra. Sépia práve uvažovala, či tam budú stáť až do rána, keď sa zvnútra konečne ozvali kroky. V zámke zaštrkotal kľúč, odsunula sa závera a dvere sa s tichým škrípaním otvorili.

K Sépii privanula vôňa, ktorá bola taká intenzívna, že inštinktívne ustúpila. Bola to teplá a príjemná vôňa ranných novín a mandľových sušienok, ktoré občas podávali v sirotinci. Táto vôňa sa miešala s trochu štiplavým zápachom alkoholu a medecíny. Tak voňal kovový hrot jej brka. Všetky tieto pachy sa teraz prehneli vzduchom ako víchrica: bola to vôňa atramentu.

„Hej! Zase si sa zasnivala!?“ Kočíš ju hrubo strčil do ramena.

„Čo?“ Vlastný hlas jej hlasno zvonil v ušiach.

„Nehovorí sa čo, dievča! Mysli na svoje dobré spôsoby!“ Kočíš si odplul na zem.

Ty máš čo hovoriť o dobrých spôsoboch, pomyslela si Sépia a odolala nutkaniu prevrátiť oči.

„To je v poriadku,“ povedal tichý, priateľský hlas na druhej strane prahu dverí. „Určite máte za sebou dlhú cestu. Ty musíš byť Sépia?“

Sépia sa prvýkrát pozrela na muža, ktorý stál vo dverách. Mal sivé a rozstrapatené kučeravé vlasy a zastrihnutú bradu, ktorá lemovala jeho hranatú, zľahka opálenú tvár. Jeho telo bolo aspoň dvakrát menšie ako kočíšove. Nevedela odhadnúť jeho vek. Už nebol mladý, ale nepôsobil ani ako starec. Na trochu krivom nose mal nasadené malé okrúhle okuliare, cez ktoré sa na ňu so záujmom pozeral bystrými, priateľskými očami. Hoci bola hlboká noc, mal na sebe bezchybnú košeľu s vyhrnutými rukávami, elegantné nohavice a dlhú zásteru. Všetko jeho oblečenie bolo atramentovo čierne.

Kočíš sa zachechtal a dal si päste vbok. „V sirotinci ju všetci volali *kalmár*, majster, lebo sa tam jedného dňa

z ničoho nič objavila, bez vysvetlenia alebo pôvodu, akoby ju práve vyplavilo na breh!“

Nahlas sa rozosmial, akoby práve povedal najlepší vtip všetkých čias.

Muž si odkašľal a kočiš zmlkol. „Kalmáre sú moje obľúbené zvieratá,“ povedal a sprisahanecky žmurkol na Sépiu. Sépia si nebola istá, či si to práve nevymyslela, ale mala pocit, že stojí na jej strane.

„Veľmi ma teší, Sépia. Ja som Aelius Atramento, ale väčšinou ma všetci volajú *Sylaba*.“

Aelius Atramento, nazývaný Sylaba, bol najznámejší kníhtlačiar z celého Flohallu, majster, o ktorom si ľudia potajme šepkali a za ktorého knihy sa platilo diamantmi. Sylaba patrila k legendárnej trojici majstrov, ktorá bola preslávená aj ďaleko za morom. Títo traja majstri vyrábali knihy, o ktorých sa hovorilo, že ilustrácie v nich sa hýbu, že koža, v ktorej sú viazané, ticho dýcha a atrament vonia.

Sépia sa vnútri cítila úplne maličká. Znovu jej napadla myšlienka: *Čo tu robíš? Nepatríš sem.*

„Pod' ďalej!“ Sylabov hlas ju vytrhol z myšlienok. Srdce jej bilo až v hrdle. Na okamih nevedela, či môže prekročiť prah jeho domu.

Možno jej vrastú nohy do zeme a celá stuhne. Majster Sylaba si potom uvedomí, že to bol všetko jeden veľký omyl, a ona sa bude musieť vrátiť späť s tým strašným kočišom. V tej chvíli si kočiš odkašľal, akoby začul jej myšlienky.

„Majster,“ povedal varovne do chladnej noci. „To dec-ko vám bude nanič. Mali by ste ho urýchlene poslať do stoky, odkiaľ prišlo, alebo ešte lepšie...“

Sépia už nevnímala zvyšok jeho slov, pretože v tej chvíli sa rozhodla. Možno to bol strach, možno odvaha, pravdepodobne to však bol hnev na toho hrozného chlapa, ktorý si myslel, že ju pozná. A tak prekročila prah a dvere sa za ňou zavreli tak rýchlo, že na zátylku pocítila závan vzduchu. Obklopilo ju ticho a tlmené svetlo.

Sépia sa poobzerala okolo seba. Priamo pred ňou viedla dozadu do tmy tesná chodba a napravo sa nachádzalo úzke schodisko, ktoré viedlo na prvé poschodie. Svetlo Sylabovej lampy osvetľovalo vysoké steny s bordovými tapetami, ktoré boli až po strop pokryté listinami a ďakovnými listami. Sépia žasla nad mnohými jazykmi, nádhernými voskovými pečatami a krásnymi ozdobnými podpismi.

Sylaba si stúpol vedľa nej. „Poriadne trápne, však?“ povedal a zahanbene si pošúchal zátylok. „Očividne to

však robí dobrý dojem, zavesiť si niečo také v hale.“ Pokrčil plecami.

Sépia v ten večer po druhýkrát nabrala odvalu a opýtala sa: „Prepáčte, ale prečo som vlastne tu?“

Sylaba na ňu chvíľu mlčky hľadel a v pohľade sa mu niečo nakrátko mihlo. Napokon sa znovu spamätal a akoby to bolo úplne samozrejmé, povedal: „Prirodzene, aby si sa naučila úžasnému čiernemu umeniu. Tak sa totiž hovorí tomuto najmocnejšiemu a najvyberanejšiemu remeslu, aké kedy bolo na svete. Aspoň podľa môjho skromného názoru.“ Rozhodil rukami. „Hovorím, samozrejme, o kníhtlači, o práci s atramentom. Sme čierni umelci, učenici atramentu, služobníci tlačeného slova a vyznávači príbehov, vedomostí a fantázie.“

Sylaba sa uchvátene odmlčal a Sépia si pomyslela, že si vyzerá byť istý sám sebou. Po tom všetkom, čo sa dozvedela, mal zrejme pravdu. Flohall bolo mesto atramentu, a preto nečudo, že aj kníhtlačiarci si vyslúžili obdiv.

Sylaba kývol smerom ku schodom. „Ak chceš, ukážem ti tvoju izbu, všetko ostatné počká do zajtra. Dlhو sme oslavovali Perlovú noc, takže musíš prepáčiť, ak tam bude trocha neporiadok.“

Úzke drevené schody pri každom kroku slabo vŕzgali. Na prvom poschodí otvoril Sylaba potichu jedny dvere a s úsmevom si priložil prst na pery. Sépia v pološere uvidela neveľkú izbu s dvoma posteľami na pravej strane a troma na ľavej. Postele od seba oddeľovali dlhé závesy. Pri nohách každej postele stála malá debnička a vedľa čela každej postele bol malý sekretár z tmavého dreva a stolička. Sépia napriek tmavému svetlu videla, že každý z týchto písacích stolov je odlišne zdobený. Jeden bol pochovaný pod hromadou novín a kníh, ďalší pokrývali obaly od cukríkov a kusy oblečenia a na treťom stál iba kalamár a brko. Miestnosť bola naplnená tichým dýchaním a chrápaním. Úplne vzadu pri stene, priamo pod okrúhlym oknom, stála jediná prázdna posteľ. Biela posteľná bielizeň vyzerala nádherne mäkko.

Sépia sa otočila k Sylabovi, ktorý ešte stále stál v otvorených dverách. Svetlo mu svietilo od chrbta, takže mu nevidela do tváre.

Krátko sa dotkol čela, akoby mal na hlave klobúk, a uklonil sa. „Vitaj vo Flohalle, vitaj v *Tlačiarňi Sylaba*, Sépia. A ozaj, všetko najlepšie k narodeninám!“ povedal tíško a zatvoril za sebou dvere.

Sépia ešte chvíľu hľadela do tmy. Tento majster Sylaba bol naozaj záhadný. Ešte nikdy sa pred ňou nikto neuklonil, a už vôbec nie žiadny dospelý. Potichu vykĺzla zo šiat, vliezla do mäkkej postele a pozrela sa von oknom. Pod ňou sa rozprestierala tichá ulička a mesiac z neba vrhal na more sedlových striech a veží svetlo ako striebornú prikrývku. Priamo pred dielňou stála osamelá pouličná lampa. Sépia na nej chvíľu spočinula zrakom. Na okamih sa jej zazdalo, že vidí vo vzduchu tancovať malý tieň, takmer akoby niekto vo svetle otáčal stránku knihy. V nasledujúcom okamihu však tieň znovu zmizol.

Sépia pokrútila hlavou, potom sa zvalila do postele a zhlboka sa nadýchla. Nasala vzduch s vôňou horkých mandlí, trochou medecíny a papiera – vôňu atramentu. Vtom jej napadlo, že Sylaba jej vlastne vôbec neodpovedal na otázku. Ešte stále nevedela, prečo sem zavola práve ju. Potom však vôkol seba počula už len tichý šepot domu a zaspala.